

Workshops, minisymposia en mondelinge presentaties

schillend belang aan bepaalde oorzaken (bijvoorbeeld lichamelijke inactiviteit), risicofactoren (bijvoorbeeld hoge bloeddruk), en manieren om de risico's te verlagen (bijvoorbeeld afvallen). Ook zagen leken geen duidelijke relatie tussen de drie aandoe-ningen.

Conclusies en aanbevelingen. Voorlichting omtrent gezondheidsrisico's gebaseerd op het expert model sluit niet goed aan bij de denkbeelden van leken en zal waarschijnlijk minder goed begrepen worden. Enkele aanbevelingen om de risicocommunicatie beter te laten aansluiten bij de denkwereld van leken zijn: (1) presentatie van een coherent totaalplaatje van het risico (vanwege de versnipperde ideeën); 2) betere uitleg over de gezamenlijke risicofactoren van de ziekten en hoe deze juist in samenhang bijdragen aan het risico; en 3) de concepten die leken belangrijk vinden een plaats geven in de communicatie.

Mondelinge presentatie 38.1

Hoe denken jongvolwassenen over alcohol: Imago's van alcohol en implicaties voor interventies

B. van Lettow¹, P. van Empelen², H. de Vries³, A. Burdorf

¹Erasmus Medisch Centrum, Rotterdam

²TNO, Leiden

³Universiteit van Maastricht, Maastricht

e-mail: b.vanlettow@erasmusmc.nl

Achtergrond en doelstelling. Alcoholgebruik onder jongvolwassenen in Nederland vormt nog steeds een probleem. Dit gedrag kan worden beïnvloed door sociale imago's (of stereotypes) waaraan jongvolwassenen worden blootgesteld door media en directe omgeving. Sociale imago's zijn beelden van typische personen die een bepaald gedrag uitoefenen. Het effect van deze imago's op gedrag wordt beïnvloed door de beoordeling van vergelijkbaarheid met zichzelf, mate van voorstelbaarheid, en of het imago positief of negatief is. In een studie onderzochten we kenmerken van imago's van een vijftal verschillende typen alcoholdrinkers, verschillen in de imago-beoordeling door jongvolwassenen en eventuele subgroepverschillen (geslacht, opleidingsniveau, drankgebruik).

Methode. 152 jongvolwassenen (18-25 jaar) werd gevraagd kenmerken te noemen van vijf drinkerimago's (de typische zware-, matige-, en niet-drinker, aangeschoten en dronken persoon). De imago's werden tevens beoordeeld op vergelijkbaarheid met zichzelf, mate van voorstelbaarheid, en mate van positiviteit.

Resultaten. De drinker imago's verschilden in beoordelingen. De matige en niet-drinker imago's werden met kenmerken geassocieerd. De matige drinker was tevens het meest voorstelbaar en vergelijkbaar met zichzelf. Deze werd vooral als gezellig, spontaan en sociaal gezien. Onafhankelijk van drankgebruik van respondenten werd de dronken persoon het negatiefst en minst op zichzelf lijkend beoordeeld door zowel mannen als vrouwen en hoog en laag opgeleiden. Dit imago was voornamelijk vervelend, ongecontroleerd en prikkelbaar. Alle imago's waren goed voorstelbaar. Wel konden hoger opgeleiden de imago's van de niet- en zware drinker en het dronken imago beter voorstellen vergeleken met lager opgeleiden. Binge drinkende respondenten konden beter de meer drinkende imago's voorstellen, terwijl niet-binge drinkers de niet-drinker beter konden

voorstellen. Dit suggereert dat jongvolwassenen beter imago's kunnen voorstellen waarmee ze zichzelf kunnen vergelijken.

Conclusies en aanbevelingen. Beoordelingen verschillen per imago en verschillen binnen subgroepen. Het veranderen van imago's kan een goede strategie zijn voor interventies om alcoholgebruik te verminderen. De huidige studie geeft handvatten voor de mechanismen.

Mondelinge presentatie 38.2

Rookgedrag bij Nederlandse ouderen – de Longitudinal Aging Study Amsterdam

M. Huisman¹, M. Visser², D.J.H. Deeg¹

¹VU Medisch Centrum, Amsterdam

²Vrije Universiteit Amsterdam, Amsterdam

e-mail: ma.huisman@vumc.nl

Achtergrond en doelstelling. Het doel van deze studie was om een beschrijving te geven van het beloop van roken gedurende een periode van 16 jaar binnen een cohort ouderen, en de bereidheid om te stoppen met roken bij ouderen in kaart te brengen.

Methode. Gegevens waren afkomstig van het Longitudinal Aging Study Amsterdam (LASA), een langlopende cohortstudie bij 55-84 jarigen. Van alle deelnemers die tijdens de meest recente meting van LASA in 2008/2009 nog in leven waren bepaalden we het rookgedrag op alle metingen vanaf baseline (1992/1993). Daarnaast vergeleken we cohortverschillen in rookgedrag tussen de groep ouderen die in 1992/1993 55-64 jaar waren, en ouderen die 55-64 jaar waren 10 jaar later. Tenslotte inventariseerden we de 'stages of change' waarin rokende ouderen zich bevonden in een deelstudie.

Resultaten. Wanneer het rookgedrag over de tijd wordt bekeken van mannen en vrouwen die tijdens het hele verloop van LASA deelnemer waren, dan blijken er binnen de groep rokers – vooral bij mannen – nog substantiële verschuivingen plaats te vinden. Van de mannen die in 2008/2009 75-84 jaar waren rookte tijdens de baseline meting rookte 17% en tijdens de laatste meting in 2008/2009 nog 7%; bij mannen van 85 jaar en ouder was dat respectievelijk 16% en 8%. Ook bij vrouwen van 75-84 jaar vonden substantiële verschuivingen plaats – van 13% naar 6%. Daarnaast bleek dat de prevalentie van roken bij 55-64 jarigen in het jongere cohort hoger lagen dan die bij 55-64 jarigen uit het oudere cohort. Tenslotte vonden we dat vooral de zwaarste rokers (20+ sigaretten per dag) ontevreden waren met hun rookgedrag, maar dat de mildere rokers (1-9 sigaretten per dag) het meest georiënteerd waren op het stoppen met roken.

Conclusies. Een belangrijk deel van de Nederlandse ouderen heeft de wens om het rookgedrag te veranderen en slaagt er mee te stoppen.

Mondelinge presentatie 38.3

De VoorZorginterventie vermindert het roken bij hoogrisico zwangeren

J. Mejdoubi¹, S.C.C.M. van Coeverden¹, E. Struijff²,

F. van Leerdam¹, A. Crijnen³, R.A. Hirasings¹

¹EMGO+ Instituut, VU Medisch Centrum, Amsterdam

²GGD Hollands Noorden, Schagen

³Fier Fryslan, Leeuwarden

e-mail: j.mejdoubi@vumc.nl